

Factors That Affect the Efficiency of the Internal Control System of Agencies Under Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Public Health Office

Abstract

*Somporn Wongthongkham, MPPM**

This research is analytical cross-sectional study. This study aims to investigate factors that affect the efficiency of the internal control system of agencies under Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Public Health Office. All data were collected by using a level cognitive system control of self-assessment questionnaire and the internal control questionnaire based on the concept of The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO.), which collected data from the sample consisted of 125 internal audit officers under Phra Nakhon Si Ayutthaya provincial public health office Statistics used to analyze the data was Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were concluded that the cognitive self-assessment level used in the operation of internal control (self-assessment: CSA) and obtaining knowledge about the internal audit and internal control were the factors that affect the efficiency of the internal control system of agencies under Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Public Health Office. Statistical significance was ($p\text{-value} < .001$), with the factors predicting (R^2) equal .25 and .14 respectively. Work period and work experience in internal audit and internal control were the factors that affect the efficiency of the internal control system of agencies under Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Public Health Office was not statistically significant ($p\text{-value} .08$), with the factors predicting (R^2) as .00

Gender, age, marital status, education level, and position cannot predict the factors that affect the efficiency of the internal control system of agencies under Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Public Health Office.

Keywords: internal control, internal audit.

**General Administration Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Public Health Office.*

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายใน ของหน่วยงานในสังกัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

สมพร วงศ์ทองคำ, รอ.ม.*

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจระบบ การประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) และแบบสอบถามการควบคุมภายในตามแนวทางของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 125 คน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน/การควบคุมภายใน เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) ซึ่งมีค่าอำนาจการทำนาย (R^2) เท่ากับ .25 และ .14 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลา/ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบภายใน/ควบคุมภายใน เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} .08$) มีค่าอำนาจการทำนาย (R^2) เท่ากับ .00

สำหรับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ไม่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน, ตรวจสอบภายใน

*กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทนำ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ตลอดจนการปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน ทำให้ทุกหน่วยงานต้องมีการปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานใหม่รวมทั้งจัดหาเครื่องมือทางด้านการบริหารจัดการเข้ามาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนระบบราชการไทย

เป็นการบริหารราชการแบบบูรณาการ มุ่งเน้นให้เป็นระบบเปิด รวมถึงการปรับบทบาทภารกิจและขนาดให้มีความเหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์สุขของประชาชน⁽¹⁾

ระบบการควบคุมภายใน เป็นเครื่องมือด้านการจัดการประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาช่วย ในการบริหารงาน และเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญของกระบวนการกำกับดูแลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ

ในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน ช่วยให้การใช้ทรัพยากรของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง⁽²⁾

จากการบริหารราชการแผ่นดินโดยส่วนราชการประจำจังหวัด เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ จึงทำให้บุคลากรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดวางระบบควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายใน เนื่องจากบุคลากรในส่วนราชการมีความรู้ความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เฉพาะเรื่อง จึงอาจเกิดข้อผิดพลาดมากมาย และเป็นความผิดพลาดที่รุนแรงจนมีผลทำให้มีโทษทางวินัยได้ ดังนั้นเพื่อให้ส่วนราชการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่น มีความเชื่อถือได้ของข้อมูลและรายงานทางการเงิน ทำให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เครื่องมือที่สำคัญ คือ การควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงได้กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 (3) (ก) (ค) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 โดยให้ส่วนราชการนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และการประเมินผลการควบคุมภายใน อีกทั้งยังได้กำหนดแบบฟอร์มการประเมินผลการควบคุมภายในที่เป็นแบบเดียวกัน เพื่อให้ส่วนราชการมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน กับหลักปฏิบัติ และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เป็นงานบริการให้ความเชื่อมั่น (Assurance Service) และการให้คำปรึกษา (Consulting Services) อย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ ในอดีตที่ผ่านมาการตรวจสอบภายในจะให้ความสำคัญกับการบริการให้ความเชื่อมั่น โดยการตรวจสอบทางการเงิน (Financial Audit) และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Audit) เท่านั้น ซึ่งเปรียบเสมือนตำรวจลับและไม่มีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีกับหน่วยรับตรวจ แต่ในปัจจุบันหลังจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกระบวนการในการบริหารราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 การปฏิรูประบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ส่งผลให้การตรวจสอบภายในต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Performance Audit) และการตรวจสอบด้านอื่นๆ ได้แก่ การตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Operation Audit) การตรวจสอบสารสนเทศ (Information and Technology Audit) ด้วย⁽³⁾

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการควบคุม กำกับ ติดตามให้หน่วยงานในสังกัดฯ ปฏิบัติระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยการนำแบบการประเมินตนเอง (Control Self-Assessment : CSA) มาใช้อย่างเคร่งครัด ซึ่งหน่วยงานต่างๆ มีการวางระบบการควบคุมภายใน และรายงานผลการประเมินการควบคุมภายในตามกำหนด และเมื่อต้นปี พ.ศ. 2556 กลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกติดตามตรวจสอบภายในหน่วยบริการ ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 แห่ง พบว่า

หน่วยบริการมีความเสี่ยง ในหลายประเด็น ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของทางราชการ การบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ การป้องกันการลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความน่าเชื่อถือได้ ความถูกต้องและทันเวลาของรายงานทางการเงิน และพบว่าบางหน่วยบริการยังดำเนินงานได้ไม่เกิดประสิทธิภาพตามที่กำหนด ซึ่งอาจส่งผลเสียหายแก่ราชการได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัสดุและวิธีการ

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 125 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างในการสำรวจเพื่อประมาณค่าเฉลี่ย สำหรับกรณีทราบขนาดประชากร⁽⁴⁾

$$\text{สูตร } n = \frac{NZ^2\alpha/2\sigma^2}{e^2(N-1)+Z^2\alpha/2\sigma^2}$$

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-30 เมษายน 2557 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการใช้ตารางเลขสุ่ม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย และบางส่วนได้ปรับปรุงมาจากงานวิจัยที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงกัน แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบภายใน

ส่วนที่ 2 แบบประเมินระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) ลักษณะแบบสอบถามแบบเลือกตอบ มีใช่และไม่มี/ไม่ใช่ ประกอบด้วย องค์ประกอบการควบคุมภายในด้านการบริหาร จำนวน 18 ข้อ ด้านการเงินการบัญชี จำนวน 65 ข้อ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล จำนวน 27 ข้อ และด้านการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 44 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดระดับความรู้ความเข้าใจ (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้⁽⁵⁾

ช่วงคะแนน	ความรู้ความเข้าใจ
80.00-100.00	มากที่สุด
70.00-79.99	มาก
60.00-69.99	ปานกลาง
50.00-59.99	น้อย
00.00-49.99	น้อยที่สุด
แปลผลจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยดังนี้	
ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง

1.50-2.49

น้อย

1.00-1.49

น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 การควบคุมภายในตามแนวทางของ

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ลักษณะแบบสอบถามแบบ Rating Scale ประกอบด้วย ข้อคำถามสภาพแวดล้อมทางการควบคุม จำนวน 9 ข้อ การประเมินความเสี่ยง จำนวน 6 ข้อ กิจกรรมการควบคุม จำนวน 9 ข้อ สารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 6 ข้อ การติดตามและประเมินผล จำนวน 9 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามการประเมินผลการควบคุมภายในตามแนวทางของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ดังนี้⁽⁵⁾

ระดับความสำคัญ

คะแนน

ไม่มีระดับการควบคุมภายใน

1

มีระดับการควบคุมภายในยังไม่ดีเพียงพอ

ต้องปรับปรุง

2

มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอสมควร

แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

3

มีระดับการควบคุมภายในที่ดี

4

โดยมีเกณฑ์ การแปลผลจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย

ระดับความสำคัญ

3.28-4.00

มีระดับการควบคุมภายในที่ดี

2.52-3.27

มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอสมควร แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

1.76-2.51

มีระดับการควบคุมภายในยังไม่ดีเพียงพอ ต้องปรับปรุง

1.00-1.75

ไม่มีระดับการควบคุมภายใน

5. การสร้างเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.1 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาที่จะนำไปสร้างแบบสอบถาม รวมทั้ง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

5.2 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในสายงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำ

2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ไม่ได้อยู่ใน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3) การหาความเที่ยง (Reliability) นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้แล้ว มาหาความเที่ยง

ข้อคำถามส่วนที่ 2 แบบประเมินระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbachs Alpha Coefficient) ผลการหาความเที่ยงมีค่าเท่ากับ 0.84 และข้อคำถามส่วนที่ 3 การควบคุมภายในตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbachs Alpha Coefficient) ผลการหาความเที่ยงมีค่าเท่ากับ 1

6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)⁽⁶⁾

7. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

7.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1) ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

2) ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหาร ด้านการเงินการบัญชี ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านบริหารทรัพยากรบุคคล

7.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การควบคุมภายในตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway

Commission (COSO) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามและประเมินผล

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.60 อายุ ระหว่าง 49-60 ปี ร้อยละ 54.77 สถานภาพสมรส ร้อยละ 76 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 76.80 ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้อยละ 24 ระยะเวลา/ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบภายใน/ควบคุมภายใน อยู่ระหว่าง 10-19 ปี ร้อยละ 47.62 และส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายในหรือการควบคุมภายใน ร้อยละ 83.20 ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=125)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	48	38.40
	หญิง	77	61.60
2. อายุ	21-34 ปี	12	9.52
	35-48 ปี	45	35.71
	49-60 ปี	68	54.77
	($\bar{x}$ = 47.14, SD. = 8.35)		
3. สถานภาพสมรส	โสด	24	19.20
	สมรส	95	76.00
	หม้าย	1	0.80
	หย่าร้าง	5	4.00
4. ระดับการศึกษา	ประกาศนียบัตร	5	4.00
	ปริญญาตรี	96	76.80
	ปริญญาโท หรือสูงกว่า	23	18.40
	อื่นๆ	1	0.80

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=125)	ร้อยละ
5. ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงพยาบาล	8	6.40
	สาธารณสุขอำเภอ	7	5.60
	หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย	18	14.40
	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	30	24.00
	นักวิชาการสาธารณสุข	14	11.20
	นักจัดการงานทั่วไป	4	3.20
	เภสัชกร/จพ.เภสัชกรรม	5	4.00
	เจ้าพนักงานธุรการ/เจ้าพนักงานพัสดุ	8	6.40
	พยาบาลวิชาชีพ	21	16.80
	นักวิชาการ/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	10	8.00
6. ระยะเวลา/ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบ ภายใน/ควบคุมภายใน	<10 ปี	46	36.51
	10-19 ปี	59	47.62
	20-29 ปี	12	9.52
	30 ปีขึ้นไป	8	6.35
	($\bar{x}$ = 10.92, SD. = 8.85)		
7. การได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายในหรือการควบคุมภายใน	เคย	104	83.20
	ไม่เคย	21	16.80

2. ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน ภาพรวม

ระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =.90 คะแนน) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมภายในด้านการบริหาร ด้านการเงินการบัญชี ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และด้านการจัดซื้อจัดจ้าง อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA)

องค์ประกอบระบบการประเมินตนเอง มาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้ ความเข้าใจ	แปลผล
ด้านควบคุมภายในด้านการบริหาร	.87	5	มากที่สุด
ด้านการเงินการบัญชี	.88	5	มากที่สุด
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	.92	5	มากที่สุด
ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	.91	5	มากที่สุด
ภาพรวม	.90	5	มากที่สุด

3. การควบคุมภายในตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)

ผลการวิจัยระดับการควบคุมภายในตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ภาพรวมพบว่า มีการดำเนินการควบคุมภายในตามแนวทางของ

คณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง มีค่าคะแนนเฉลี่ยการควบคุมภายใน 2.99 คะแนน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินการตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การควบคุมภายในตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)

ประเด็นการควบคุมภายใน	ระดับคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
การควบคุมภายใน		
ด้านสภาพแวดล้อมทางการควบคุม	3.01	ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง
ด้านการประเมินความเสี่ยง	2.92	ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง
ด้านกิจกรรมการควบคุม	3.09	ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	2.95	ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง
ด้านการติดตามและประเมินผล	2.99	ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง
ภาพรวม	2.99	ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ

ขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน/การควบคุมภายใน เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<.001$) ซึ่งมีค่าอำนาจการทำนาย (R^2) เท่ากับ .25 และ .14 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลา/ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบภายใน/ควบคุม

ภายในเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} .08$) มีค่าอำนาจการทำนาย (R^2) เท่ากับ .00

สำหรับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ไม่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยพยากรณ์	R^2	Adjust R^2	Coefficient	t	p-value
ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA)	.25	.23	.07	3.93	<.001
การได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน/การควบคุมภายใน	.14	.13	.15	4.84	<.001
ระยะเวลา/ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบภายใน/ควบคุมภายใน	.00	.00	-.002	-1.79	.08

วิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน/การควบคุมภายใน เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p\text{-value}<.001$) ซึ่งมีค่าอำนาจการทำนาย (R^2) เท่ากับ .25 และ .14 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชญาธิษฐ์ อรุณสิทธิ์ (2551)⁽⁷⁾ ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบควบคุมภายใน ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความมุ่งมั่นจริงจังของผู้บริหารและการติดตามกำกับดูแลมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบควบคุมภายใน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ในระดับสูง

สรุป

ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=90$ คะแนน) มีระดับการควบคุมภายในตามแนวทางของคณะกรรมการ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ดีพอสมควรแต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

สำหรับปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน (Control Self-Assessment : CSA) และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน/การควบคุมภายใน เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<.001$) จากผลการวิจัยดังกล่าวหน่วยงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนางานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นดังนี้

1) ควรให้ความสำคัญในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานควบคุมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นข้อบ่งชี้ว่าการบริหารจัดการนั้นเป็นไปตามแผนงาน

ที่กำหนดไว้หรือไม่ เสี่ยงต่อการเกิด การทุจริตหรือไม่

2) ควรมีการพัฒนาเครือข่ายการควบคุมภายในให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และควรครอบคลุมทุกหน่วยงาน

3) การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานควบคุมภายใน ไม่เน้นเพียงการจัดการอบรมให้ความรู้เท่านั้น ควรมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานในหน่วยงานภายใต้สังกัดทุกหน่วยงานอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานควบคุมภายใน รวมทั้งควรมีการให้คำปรึกษาผู้ปฏิบัติงานควบคุมภายใน เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานเชิงรุก ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณนายแพทย์พิทยา ไพบูลย์ศิริ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มอบความไว้วางใจ สร้างบรรยากาศด้านวิชาการในหน่วยงาน และสนับสนุนส่งเสริมให้พัฒนาผลงานวิจัยในหน่วยงาน ขอบพระคุณคณะผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ คุณลักษณะ ศังขชาติ นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านบริการวิชาการ และคุณสุเทพ บุญสูตร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ที่ทุกท่านกรุณาสับสนุนการปฏิบัติงาน เป็นกำลังใจและชี้แนะข้อมูลอันเป็นประโยชน์เสมอมา

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การควบคุมภายใน. [ออนไลน์]: 2553: [วันที่ค้นข้อมูล 25 มีนาคม 2557]. แหล่งข้อมูล : URL:<http://www.opdc.go.th/>
2. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน. กรุงเทพฯ : ซีเอสเอ็ม โฟร์ กราฟฟิกส์ จำกัด. 2554.
3. กระทรวงการคลัง. แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน. [ออนไลน์] : 2546: [วันที่ค้นข้อมูล 25 มีนาคม 2557] แหล่งข้อมูล : http://www.audit.moi.go.th/pdf_new/14-2.pdf
4. อรุณ จิระวัฒน์กุล. ชีวสถิติสำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. ขอนแก่น : คลังน่านวิทยา. 2547.

5. บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จามจุรี.2549.
6. นิคม ถนอมเสียง. การวิเคราะห์ถดถอยพหุ. [ออนไลน์]:[วันที่ค้นข้อมูล 30 เมษายน 2557] แหล่งข้อมูล: URL:http://home.kku.ac.th/nikom/multiple_regression_nk2555u.pdf
7. ชญาธิษฐ์ อรุณสิทธิ์. ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในจังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2551.